

สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ (Outbreak Verification Summary)

ทัทยา กาญจนสมบัติ, ฉันท์ชนก อินทร์ศรี, ธนวัต จันทร์เทียน, อรรถเกียรติ กาญจนพิบูลย์วงศ์

ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว สำนักโรคระบาดวิทยา Surveillance Rapid Response Team (SRRT), Bureau of Epidemiology

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 43 ระหว่างวันที่ 12 - 18 ตุลาคม 2557 สำนักโรคระบาดวิทยาได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. ผู้ป่วยสงสัยติดเชื้อไวรัสอีโบล่า 1 ราย กรุงเทพมหานคร
ผู้ป่วยเพศชาย ชาวโปแลนด์ อายุ 43 ปี ไม่มีโรคประจำตัว ทำงานองค์กรแห่งหนึ่งในประเทศไทย พักอาศัยที่แมนชั่น เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร เริ่มป่วยวันที่ 27 ตุลาคม 2557 เวลา 12.00 น. ด้วยอาการถ่ายเหลวเป็นน้ำไม่มีมูก ไม่มีเลือด มีปวดท้องเล็กน้อย ไม่มีอาการไข้ ต่อมาเวลาประมาณ 24.00 น. ผู้ป่วยเริ่มรู้สึกคลื่นไส้ เวียนศีรษะ ถ่ายเหลวเป็นน้ำกะปริบะประมาณ 15 ครั้ง วันที่ 28 ตุลาคม 2557 ผู้ป่วยไม่มีอาการปวดท้องหรือ ถ่ายเหลวแล้ว แต่ยังมีไข้ต่ำในช่วงเช้า ปวดศีรษะ เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลเลิดสิน แรกรับตรวจร่างกายพบว่าไม่มีไข้ จากการสอบสวน ผู้ป่วยมีประวัติเดินทางไปประเทศ DR Congo ตั้งแต่วันที่ 8 ตุลาคม 2557 อาศัยอยู่ที่เมือง Goma โดยผู้ป่วยใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในโรงแรม ไม่มีประวัติเดินทางไปเมือง Equateur ไม่มีประวัติสัมผัสสัตว์ วันที่ 23 ตุลาคม 2557 ผู้ป่วยออกเดินทางจากประเทศ DR Congo ไปยังเมือง Entebbe ประเทศ Uganda และต่อเครื่องไปยังกรุง Nairobi ประเทศ Kenya และต่อมาถึงสนามบินสุวรรณภูมิ ประเทศไทย ในวันที่ 24 ตุลาคม 2557 เวลาประมาณ 12.00 น. จากการค้นหาผู้สัมผัสที่บ้านและที่ทำงาน ไม่พบผู้ที่มีอาการป่วย เก็บตัวอย่างเลือดส่งตรวจหาเชื้อไวรัสอีโบล่าที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์และโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ พบว่าผลการตรวจเป็นลบจากทั้งสองแห่ง ผลการตรวจ Malaria rapid test และ Dengue NS-1 จากสถาบันบำราศนราดูรให้ผลลบ

2. ผู้ป่วยยืนยันใช้กาฬหลังแอน 1 ราย กรุงเทพมหานคร
ผู้ป่วยเพศชาย อายุ 43 ปี เป็นนักโทษในเรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานคร แขวงลาดยาว เขตจตุจักร พักอยู่ในแดน 8 เริ่มป่วยวันที่ 19 ตุลาคม 2557 ด้วยอาการมีไข้ หนาวสั่น ปวดกล้ามเนื้อ เข้ารับการรักษาที่สถานพยาบาลในเรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานคร วันที่ 20 ตุลาคม 2557 มีไข้สูง ชักเกร็ง ถูกส่งต่อไปรับการรักษาที่ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ แพทย์ใส่เครื่องช่วยหายใจและรับเป็นผู้ป่วยใน รักษาในหอผู้ป่วยหนัก วันที่

27 ตุลาคม 2557 ผู้ป่วยอาการทรงตัว ชีงขาวอ่อนแรง ใช้ลดลง เก็บตัวอย่างเลือดส่งตรวจพบเชื้อ *Neisseria meningitidis* จากการสำรวจสิ่งแวดล้อมพบว่า แคน 8 มีนักโทษชายทั้งหมด 1,018 คน ผู้คุม 10 คน ที่พักอาศัยเป็นอาคารสูง 3 ชั้น แบ่งเป็นห้อง ชั้นละ 6-7 ห้อง แต่ละห้องมีนักโทษพักประมาณ 35 คน มีห้องน้ำรวมทุกชั้น ที่ อ่างน้ำรวม สภาพโดยทั่วไปแออัด อากาศถ่ายเทไม่ดี เก็บตัวอย่าง Nasopharyngeal swab ผู้สัมผัส 45 ราย ส่งตรวจที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข พบเชื้อ *Neisseria meningitidis* 2 ราย การควบคุมและป้องกันโรค ได้ให้ความรู้เรื่องโรคไข้กาฬหลังแอนกับเจ้าหน้าที่เรือนจำ ให้ยาปฏิชีวนะแก่ผู้สัมผัสใกล้ชิด เจ้าหน้าที่ในสถานพยาบาลพิเศษและทัณฑสถาน โรงพยาบาลราชทัณฑ์ทุกคน ทำลายเชื้อด้วยน้ำยาไลโซน และจัดให้มีการทำความสะอาดครั้งใหญ่ (Big Cleaning) ให้คำแนะนำในการปรับปรุงด้านสุขาภิบาลที่พักอาศัย เฝ้าระวังเชิงรุกอย่างต่อเนื่องในแดน 8 เป็นเวลา 20 วัน

3. ผู้ป่วยยืนยันไอกรน 1 ราย จังหวัดนนทบุรี ผู้ป่วยเด็กหญิงไทย อายุ 2 เดือน อาศัยอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลไพรน้อย อำเภอไพรน้อย จังหวัดนนทบุรี เริ่มป่วยวันที่ 13 ตุลาคม 2557 ด้วยอาการมีไข้ ไอ รับการรักษาที่โรงพยาบาลไพรน้อย แพทย์วินิจฉัย Bronchitis วันที่ 16 ตุลาคม 2557 ผู้ป่วยถ่ายเหลวเป็น สีเขียวมากกว่า 5 ครั้ง เพลีย ซึม จึงส่งต่อไปรักษาที่โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า แรกรับตรวจร่างกายพบอุณหภูมิกาย 37.5 องศาเซลเซียส อัตราการเต้นของหัวใจ 166 ครั้งต่อนาที ความดันโลหิต 65/30 มิลลิเมตรปรอท ต่อมาผู้ป่วยมีอาการหยุดหายใจ แพทย์ได้ใส่ท่อช่วยหายใจ ให้ยาปฏิชีวนะ Cefotaxime 160 mg IV และ Amikacin 48 mg IV และให้ Azithromycin ผลการตรวจเลือดพบเม็ดเลือดขาว 26,100 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร โดยเป็นชนิดลิมโฟไซตร้อยละ 56 ภาพถ่ายรังสีปอดปกติ วันที่ 27 ตุลาคม มีอาการหยุดหายใจ ตัวเขียว ขณะนี้อาการล่าสุดผู้ป่วยยังใส่ท่อช่วยหายใจ อยู่หอผู้ป่วยวิกฤตเด็ก ผลการตรวจตัวอย่าง Nasopharyngeal swab พบเชื้อ

Bordetella pertussis จากการสอบสวนพบว่า บ้านผู้ป่วยมีผู้อยู่อาศัยทั้งหมด 4 คน แม่ผู้ป่วยเป็นคนเลี้ยงเอง ไม่เคยพาผู้ป่วยไปไหนก่อนป่วยประมาณ 10 วัน แม่มีอาการไอแห้งๆ หนักๆ ไอเป็นชุด ไม่ได้รับการรักษา และขณะที่ป่วย แม่ได้รับพี่ชายอายุ 3 ปี จากกรุงเทพมหานคร มาเที่ยวเล่นที่บ้านไทรน้อย และมีเพื่อนบ้านที่มาเยี่ยมผู้ป่วยอีก 2 คน การควบคุมโรคได้จ่ายยาปฏิชีวนะเพื่อรักษามารดาเป็น Erythromycin 14 วัน ป้องกันสำหรับผู้สัมผัสร่วมบ้านเป็น Erythromycin 7 วัน ให้ความรู้เรื่องโรคและการป้องกันโรคไอกรนในชุมชนหมู่ 5 ตำบล ไทรน้อย ค้นหาผู้ป่วยรายใหม่ในพื้นที่ ติดตามเก็บตัวอย่าง Nasopharyngeal swab จาก พ่อ แม่ พี่ชาย น้ำ ยาย พี่เลี้ยง ส่งตรวจที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ผลเป็นลบทุกราย

4. อาหารเป็นพิษ จังหวัดมหาสารคาม พบผู้ป่วยอาหารเป็นพิษจำนวน 82 ราย (อัตราป่วยร้อยละ 9.52) เป็นนักศึกษาวิชาทหารที่มารับการฝึกที่โรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 28 ตุลาคม 2557 เวลา 19.00 น. ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีอาการปวดบิดท้อง อาเจียน ถ่ายเหลว เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลมหาสารคาม 35 ราย เป็นผู้ป่วยใน 2 ราย และรับการรักษาที่โรงพยาบาลของโรงเรียน 47 ราย แพทย์วินิจฉัยอาหารเป็นพิษ เก็บตัวอย่าง Rectal swab จากผู้ป่วย 4 ราย ผู้จำหน่ายอาหารในโรงเรียนและแม่ครัว 11 ราย ตัวอย่างอาเจียน จากผู้ป่วย 2 ราย ตัวอย่าง swab มือผู้ประกอบการ ภาชนะและอุปกรณ์ จำนวน 14 ตัวอย่าง ส่งตรวจที่โรงพยาบาลมหาสารคาม ผลเป็นลบทุกตัวอย่าง จากการสอบสวนพบว่าช่วงเวลาที่มีการระบาด มีนักศึกษาวิชาทหารเข้าร่วมฝึกทั้งหมด 861 คน ผู้ประกอบการอาหารจำนวน 11 คน โดยนักศึกษามาเข้าค่ายระหว่างวันที่ 20 - 30 ตุลาคม 2557 แบบไม่ค้างคืน และจะรับประทานอาหารกลางวันร่วมกันทุกวัน อาหารสงสัยเป็นอาหารกลางวันวันที่ 28 ตุลาคม 2557 คือ ข้าวมันไก่ โดยแม่ครัวจะซื้อไก่สดจากตลาดเทศบาลเวลาประมาณ 04.00 น. มาต้มจนเดือดแต่ไม่ทราบระยะเวลา โดยจานประกอบด้วย ข้าว ไข่ต้ม เลือด แดงกวาง และน้ำซุซ ซึ่งเมื่อปรุงเสร็จ จะนำไปใส่รถเข็น แล้วนำไปเสิร์ฟเวลาพักเที่ยง เมื่อทำการสำรวจสิ่งแวดล้อมพบว่า มีการเตรียมอาหารและล้างภาชนะบนพื้น การควบคุมโรคได้แนะนำเรื่องการทำความสะอาดบริเวณอาคารโรงอาหาร สถานที่ รวมทั้งวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในโรงอาหาร ฝ้าระวังและติดตามเด็กกลุ่มที่ป่วย

5. ผู้ป่วยเสียชีวิตสงสัยใช้กาพหลังแอน 1 ราย จังหวัดสมุทรปราการ ผู้ป่วยเพศชาย ชาวกัมพูชา อายุ 60 ปี มีโรคประจำตัวเป็นมะเร็งตับ เดินทางจากกรุงเทพมหานคร ประเทศกัมพูชา

โดยเครื่องบิน เพื่อมารับการรักษาโรคมะเร็ง ถึงท่าอากาศยานสุวรรณภูมิเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2557 เวลา 21.50 น. ระหว่างเดินทาง 30 นาที ก่อนเครื่องบินลงจอด ผู้ป่วยมีอาการหมดสติ หน้าเขียว คลำชีพจรไม่ได้ ลูกเรือได้ทำการกู้ชีพเบื้องต้น (CPR) ระหว่างอยู่บนเครื่องบิน จากนั้นทีมแพทย์เวรประจำสนามบินได้ทำการกู้ชีพ และส่งต่อไปยังโรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร แกร็บตรวจร่างกายไม่พบสัญญาณชีพ พบจุดเลือดออกร่วมกับถุงน้ำที่ข้อเท้าและลำตัว เท้าทั้งสองข้างบวม และพบเลือดคั่งอยู่ภายในสาย NG tube ผลการตรวจเลือดพบเม็ดเลือดขาว 1,950 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร โดยเป็นชนิดนิวโทรฟิลร้อยละ 61.5 ลิมโฟไซต์ร้อยละ 29.2 เกล็ดเลือด 4,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร ความเข้มข้นร้อยละ 30.4 ผู้ป่วยเสียชีวิตเวลา 23.24 น. หลังได้รับการกู้ชีพนาน 40 นาที แพทย์วินิจฉัยสาเหตุการตายสงสัย (1) ภาวะเลือดออก ในทางเดินอาหาร (2) ภาวะโพแทสเซียมเกินในกระแสเลือด หรือ (3) การติดเชื้อใช้กาพหลังแอน หลังจากนั้นได้ติดต่อส่งศพผู้เสียชีวิตไปทำการชันสูตรศพที่สถาบันนิติเวชวิทยา โรงพยาบาลตำรวจ จากการสัมภาษณ์แพทย์ผู้ทำการชันสูตรศพ พบผื่นเป็นจุดเลือดออกใต้ผิวหนังและถุงน้ำบริเวณข้อเท้าและลำตัว พบน้ำภายในช่องท้อง จึงให้ข้อสันนิษฐานว่าผู้เสียชีวิตน่าจะเสียชีวิตจากโรคตับเรื้อรัง ลักษณะทางกายภาพของอวัยวะภายใน ไม่พบลักษณะของการติดเชื้อ หลังจากศพถูกชันสูตรเสร็จได้ส่งมอบให้ญาติรับกลับภูมิลำเนาทันที การควบคุมและป้องกันโรค แผนกวิศวกรรมท่าอากาศยานสุวรรณภูมิได้ทำการทำลายเชื้อบนเครื่องบินด้วยสารละลาย 3% quaternary ammonium compound เปลี่ยนผ้าห่มเบาะที่นั่งของผู้เสียชีวิต เปลี่ยนไส้กรองอากาศภายในตัวเครื่องบินใหม่ทั้งหมด ได้ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่มีประวัติสัมผัสใกล้ชิดที่เป็นลูกเรือและเจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ มารับยา ciprofloxacin 500 mg ไปรับประทานตั้งแต่คืนวันที่ 29 ตุลาคม 2557

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. สถานการณ์ใช้หวัดนก (H7N9) ประเทศจีน จนถึงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2557 พบผู้ป่วยยืนยันโรคใช้หวัดนก (H7N9) แล้ว 441 ราย โดยพบผู้ป่วยรายล่าสุดที่จังหวัด Jiangsu เป็นเพศหญิงอายุ 58 ปี มีประวัติฆ่าห่านไก่ก่อนป่วย
2. การระบาดของไวรัสตับอักเสบ ประเทศอินเดีย พบผู้ป่วยและเสียชีวิตจากโรคไวรัสตับอักเสบในเมือง Sambalpur หลายราย สาเหตุเกิดจากท่อส่งระบบประปาที่อยู่ใกล้กับบริเวณท่อน้ำทั้งมีความชำรุดเสียหาย ทำให้เกิดการปนเปื้อน